
VULCZ LILLA

ADALÉKOK A GLOBÁLIS FEJLESZTÉSI TÁMOGATÁSOK ÉS SEGÉLYEZÉS KÉRDÉSÉHEZ AVAGY A NEMZETKÖZI FEJLESZTÉSI EGYÜTTMŰKÖDÉS (NEFE) FOGALMA, TÖRTÉNETE VALAMINT TEVÉKENYSÉGE, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL MAGYARORSZÁGRA.

BEVEZETÉS

A XXI. század posztjaltai globális problémái¹ közül kiemelkedik a szegénységgel sújtott fejlődő országok kérdésköre. A fejlődő világ, mint fogalom legelőször a második világháború után, a dekolonizációs időszakot követően jelent meg a köztudatban.² A fejlődő országok közé azokat a gyarmati vagy félgymati sorból felszabadult országokat sorolhatjuk, amelyek elmaradottsága a gazdaságban betöltött periférikus, alapvetően függő helyzetükből, gazdaságon belüli kapcsolatok gyengeségéből vagy esetlegesen ennek hiányából, továbbá részben épp a gyarmatosításból, illetve a fejlett országokkal fenntartott egyenlőtlen kapcsolatokról ered. Ezt a kapcsolati rendszert írja le úgy a világrendszer elmélet, mint centrum-félperiféria, vagy még inkább a centrum-periféria viszony.³

A fejlődő világ országai közé (az EU kereskedelmi és fejlesztési politikájának vonatkozásában) sorolhatunk fejlettebb országokat – így például Argentínát, Mexikót, Indiát – valamint elmaradottabbakat, mint az ACP országok körét, melynek angol rövidítése African (afrikai), Caribbean (karibi) és Pacifik (csendes-óceáni) szavakból tevődik össze.⁴ Természetesen ezen országok között is lényeges eltérések mutatkoznak, mind gazdasági, mind társadalmi, szociális, politikai vagy vallási téren.

A fejlődő országok szegénységéhez és elmaradottságához a posztgyarmati státuszról következően számos tényező járul hozzá. A szegénység okai között elsőként a munkalehetőségek hiányát, a teljes vagy részleges munkanélküliséget, valamint az ehhez szorosan kapcsolódó megfelelő képzettség hiányát és a funkcionális írástudatlanságot említhetjük. További szegénységet növelő tényezők az államok közötti konfliktusok, polgárháborúk, a kábítószer- és fegyverkereskedelemben betöltött szerep, a nemzetközi szervezett

---

¹ GALLÓ BÉLA: *Az újkapitalizmus régi világa*, 2010, Napvilág kiadó, Budapest, 138-161. o.

² STEPHAN HAGGARD: *Developing Nations and the Politics of Global Integration*, 1995, Brookings Institution Press.

COLIN LEYS: *Politics and Change in Developing Countries*, 2011, Cambridge University Press.

³ „A világ, amelyben ma élünk a modern világrendszer világa. Ennek a rendszernek az eredete a tizenhatodik századba nyúlik vissza. ... A modern világrendszer világgazdasági rendszer – ma épp úgy, mint mindig, története során. S ma épp úgy, mint története során mindig, kapitalista világgazdaság. [...] A világgazdasági rendszerek egyik meghatározó tulajdonsága, hogy nem fogja őket össze valamilyen egységes politikai struktúra. Ehelyett a világgazdasági rendszeren belül számos politikai egység létezik egymás mellett, amelyeket modern világrendszerünkben az államközi kapcsolatok laza hálójába köti össze. [...] Mivel a világgazdasági rendszerek nem rendelkeznek az átfogó politikai struktúra vagy a homogén kultúra egységesítő kötőanyagával, ezért ami összetartja őket, az a munkamegosztás hatékonysága. [...] Az egyes államok viszonyulása a különböző típusú termelési folyamatokhoz rendkívüli mértékben különbözik, annak függvényében, hogy a centrum- és periféria-jellegű tevékenységek milyen arányban fordulnak elő bennük. Az erős államok – amelyek területén belül található a centrumjellegű termelési folyamatok aránytalanul nagy része – általában a kvázi-monopóliumaik védelmezőiként lépnek föl. A rendkívül gyöngye államok – amelyek területén belül található a perifériás termelési folyamatok aránytalanul nagy része – általában képtelenek rá, hogy jelentősebb mértékben változtassanak a nemzetközi munkamegosztás tengelyszerű szerkezetén és az esetek nagy részében arra kényszerülnek, hogy elfogadják a nekik jutó sorsot.” IMMANUEL WALLERSTEIN: *Bevezetés a világrendszer-elméletbe*, 2010, L'Harmattan, Budapest, 57-68.o. | „A világrendszer-kutató iskola domináns fogalomhasználata korábban abból a megfigyelésből indult ki, amelynél a centrum-periféria struktúra az »egyenlőtlen csere« hálózatán alapult. Ennek segítségével azonosították a centrum országait olyanokként, amelyek »aránytalanul nagy részhez jutnak a nemzetközi munkamegosztás során keletkező profitból, miközben az államok többsége legfeljebb annyit nyer, amennyi a kapitalista körben való maradáshoz elégséges.« Ezen iparosodottnak tekintett államok és a periférikus nemzetek között foglalnak helyet a félperifériás államok, amelyek közbenső állapotban vannak a világgazdaság struktúrájában a centrum és a periféria között. Ezek az aránytalan csere folyamatokban »csak marginális profithoz jutnak a centrummal folytatott cserékben, ugyanakkor nettó profithoz, amikor a periférikus országokkal állnak kapcsolatban«, tehát köztes helyzetben vannak.” SZIGETI PÉTER: *Világrendszer-nézőben*, 2005, Napvilág kiadó, Budapest, 52-53. o.

⁴ KOLLER INEZ – GRÜNTH ZOLTÁN: *Az Európai Unió Fejlődő Országok Felé Irányuló Politikája* http://www.publikon.hu/application/essay/305_1.pdf, 2013. június 4.

bűnözés általi érintettség,⁵ vagy épp a növekvő számú természeti katasztrófák, és ennek következtében a környezet rossz állapota, valamint a harmadik világ rendkívül gyors népességnövekedése⁶ és a mindezekből következő államkudarok.⁷

Ezen megemlített okok együttesen járulnak hozzá a fejlődő országok jelenbeli helyzetéhez, éppen ezért égetően fontos a fejlett országok beavatkozása a fejlődő országok helyzetének javítása érdekében, melynek fő irányai a szegénység megszüntetése, az életszínvonal emelése, az oktatás, az egészségügy valamint a gazdaság fejlesztése, illetőleg ezen országok világgazdaságba való integrálása. A fejlődő országok problémáinak nagy része globális probléma is egyben, hiszen a helyi és globális történések közti egyenlőtlen kölcsönhatás egyre szorosabb a globalizáció erőterében és a kölcsönös egymástól függés okán a megoldásához világméretű összefogás szükséges.

A harmadik világ megsegítésében élen járva, az Európai Unió tagországainak szerepvállalása igen jelentős: a világban a fejlődő országoknak nyújtott összes segély több mint fele⁸ származik az Európai Unióból és tagországaiból. Mindezen segélyezés egyik megvalósulási területe az EU-ban a Nemzetközi Fejlesztési Együttműködés (NEFE), vagy más néven Official Development Assistance (ODA).

Az Európai Unión kívül természetesen sok más világszervezet is hozzájárul a fejlődő országok segélyezéséhez, így például az ENSZ és annak számos szakosított szervezete: a gyermekek és ifjúság védelméért az UNICEF (United Nations International Children's Emergency Fund),⁹ az éhezés megszüntetéséért a FAO (Food and Agriculture Organization)¹⁰ és így tovább.

Jelen tanulmány célja a Nemzetközi Fejlesztési Együttműködés ismertetése az Európai Unióban, különös tekintettel Magyarország szerepvállalására, továbbá a bemutatásra kerülő intézmények és tevékenységek értékelése, jövőbe mutató gondolatok megfogalmazása. Ehhez elsőként szükséges a NEFE általános vizsgálata, fogalmának tisztázására és a program működésére való kitéréssel, Magyarország szerepvállalásának szervezeti és eredményességi megközelítése, valamint a közvélemény és a sajtó állásfoglalásainak áttekintése.

1. NEMZETKÖZI FEJLESZTÉSI EGYÜTTMŰKÖDÉSI PROGRAM AZ EURÓPAI UNIÓBAN

1.1 A fejlesztési együttműködési politika jogalapja

A fejlesztési politika az Európai Unió külkapcsolatainak egyik kulcsfontosságú területe. Az Európai Közösség a létrehozása óta támogatja a világ különböző régióinak fejlesztését, köztük elsősorban a fejlődő országokat¹¹.

A nemzetközi fejlesztési együttműködés nem más, mint a fejlett országok segélyezési tevékenysége gazdasági, politika, biztonsági, szociális, oktatási, kulturális valamint környezetvédelmi területeken. A szervezet legfőbb célja a szegénység csökkentése, a fenntartható fejlődés¹² feltételeinek megteremtése, a jó kormányzás és demokrácia erősítése valamint a politikai és gazdasági stabilitás biztosítása a fejlődő országokban,¹³ vagyis az államépítés¹⁴ egyik módozatának megvalósítása.

⁵ DEÁK PÉTER (SZERK.): *Biztonságpolitikai kézikönyv*, 2007, Osiris kiadó, Budapest, 177-195.o. |Lásd: DEÁK PÉTER: *Biztonságpolitika a hétköznapokban*, 2009, Zrínyi kiadó, Budapest, 107-142. o.

⁶ SIMAI MIHÁLY: A szegénység globális problémái és a fejlesztési együttműködés, in GÖMBÖS ERVIN (SZERK.): *A nemzetközi fejlesztési együttműködés a XXI. században*, 2005, Magyar ENSZ Társaság, Hunida Kht., Budapest, 151.o.

⁷ DEÁK PÉTER (SZERK.): *Biztonságpolitikai kézikönyv*, 2007, Osiris kiadó, Budapest, 195-197. o. |Lásd: FRANCIS FUKUYAMA: *Államépítés*, 2005, Századvég kiadó, Budapest, 8-9. o.

⁸ Európai Unió: Fejlesztési és együttműködési politika, http://europa.eu/pol/dev/index_hu.htm

⁹ UNICEF magyar megfelelője: Egyesült Nemzetek Nemzetközi Gyermekek Gyorssegélyalapja

¹⁰ FAO magyar megfelelője: Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Világszervezet

¹¹ A fejlesztési politika általános áttekintése,

http://circa.europa.eu/irc/opoce/fact_sheets/info/data/reactions/general/article_7253_hu.htm

¹² "A fenntartható fejlődés a fejlődés olyan formája, amely a jelen igényeinek kielégítése

mellett nem fosztja meg a jövő generációit saját szükségleteik kielégítésének lehetőségétől" Lásd: Gyulai Iván: A fenntartható fejlődés, 2000, 5.o., http://www.ecolinst.hu/letoltok/kiadvanyok/a_fenntarthato_fejlodes.pdf, 2013. június 4.

¹³ Nemzetközi Fejlesztési Együttműködés- A globális problémák megoldásának hazai és nemzetközi szintje, http://www.globalisnevelés.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=7&Itemid=6

¹⁴ Lásd: Francis Fukuyama: *Államépítés*, 2005, Századvég kiadó, Budapest, 7-8., 13-15. o.

A fejlesztési együttműködési politika jogalapját általánosan az Európai Unió Működéséről szóló szerződés¹⁵ 208-213.¹⁶ cikke, a Cotonou-i Megállapodás és a különböző társulási megállapodások (különösen Ázsiával és Latin- Amerikával) továbbá az általános preferenciarendszerre és az együttműködési megállapodásokra vonatkozó EK-Szerződés korábbi 133. cikke adja, mely jelenleg az EUMSZ 207. cikkelyében található meg.

Az EUMSZ 208.cikke kimondja, hogy az Unió fejlesztési együttműködésre vonatkozó politikáját az Unió külső tevékenységének elvei és célkitűzései által meghatározott keretek között kell folytatni, s mindez kiegészül a tagállamok fejlesztési együttműködési politikájával. Az Unió fejlesztési együttműködési politikája elsődleges célként a szegénység mérséklésére, idővel pedig annak felszámolására irányul. A fejlesztési politikai rendelkezések az Európai Közösséget létrehozó szerződésből az EUMSZ-be való beillesztése politikai szempontból továbbra is jelentős lépés, mivel a fejlesztési politikát a saját jogánál fogva közösségi politikaként határozza meg. Az általános fejlesztési politikai célkitűzések megfogalmazásán felül az EUMSZ három további kötelezettséget jelöl ki az Unió és tagállamai számára. A 208. cikk (2) bekezdésének megállapítása alapján az Unió és a tagállamok teljesítik azokat a kötelezettségeket és figyelembe veszik azokat a célkitűzéseket, amelyeket az Egyesült Nemzetek Szervezete és a hatáskörrel rendelkező egyéb nemzetközi szervezetek keretében fogadtak el. A 210. cikk rendelkezése alapján az Unió és a tagállamok- nemzetközi szervezetek és nemzetközi konferenciák keretében is- összehangolják a fejlesztési együttműködésre irányuló politikákat, konzultálnak egymással segélyprogramjaikról, együttesen felléphetnek, valamint a tagállamok szükség szerint hozzájárulnak az uniós segélyprogramok végrehajtásához. Az Unióra és tagállamaira vonatkozó harmadik kötelezettséget a 211. cikk rendelkezése adja, melynek értelmében az Unió és a tagállamok hatáskörük keretén belül együttműködnek harmadik országokkal és a hatáskörrel rendelkező nemzetközi szervezetekkel. Fontos megjegyezni, hogy e rendelkezés nem érinti a tagállamok arra vonatkozó hatáskörét, hogy nemzetközi fórumokon tárgyalásokat folytassanak és nemzetközi megállapodásokat kössenek. Az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében fogadja el mindazon fejlesztési együttműködési politika végrehajtására vonatkozó intézkedéseket, amelyek a fejlődő országokkal folytatandó többéves együttműködési programok vagy egy adott tárgykörre vonatkozó programok formáját ölthetik. Mind ezen intézkedések végrehajtásához az Európai Beruházási Bank az alapokmányában megállapított feltételek szerint hozzájárul.¹⁷

1.2. Millenniumi Fejlesztési Célok

2001-ben 189 ENSZ-tagállam¹⁸ kötelezte el magát az általuk megalkotott un. Millenniumi Fejlesztési Célok vagy más néven Millennium Development Goals (MDGs)¹⁹ megvalósításában. A tagállamok alkotta Közgyűlés 8 átfogó, 2015-ig megvalósítandó célt határoztak meg, melyhez további 18 részcélt rendeltek hozzá,²⁰

¹⁵ Továbbiakban: EUMSZ

¹⁶ Lásd: Az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata, 2012. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:326:0001:01:HU:HTML,2013.06.04>.

¹⁷ EUMSZ 209. cikk (1) és (3) bekezdés

¹⁸ Magyar ENSZ Társaság- Millenniumi Fejlesztési Célok,

http://www.menszt.hu/tudnivalok_az_egyesult_nemzetek_szervezeterol/millenniumi_fejlesztési_celok

¹⁹ Továbbiakban: Millenniumi Célok

²⁰ A 18 Millenniumi Cél a következő: (1) A napi egy dollárnál kevesebből élők arányát felére csökkentik; (2) Az éhínségtől szenvedők arányát felére csökkentik; (3) Biztosítják, hogy minden fiú és lány befejezze az általános iskolát; (4) Kiküszöbölik a nemek közötti beiskolázási különbségeket az alap- és középfokú oktatásban lehetőleg 2005-ig, valamennyi szinten pedig 2015-ig; (5) Kétharmadával csökkentik az öt év alatti gyermekhalandóság arányát; (6) Háromnegyedével csökkentik a gyermekágyi halandóság arányát; (7) Megállítják és elkezdik visszafordítani a HIV/AIDS terjedését (8) Megállítják és elkezdik visszafordítani a malária és más súlyos betegségek terjedését; (9) A fenntartható fejlődés elveit beépítik a nemzeti politikákba és programokba; visszafordítják a környezeti erőforrások csökkenését; (10) Felére csökkentik azoknak az arányát, akik tartósan nem jutnak egészséges ivóvízhez; (11) 2020-ra jelentősen javítják legalább 100 millió nyomornegyedben lakó életkörülményeit; (12) Továbbfejlesztik a szabályozott, kiszámítható és megkülönböztetés mentes, nyílt kereskedelmi és pénzügyi rendszert. Ez magában foglalja a jó kormányzáshoz, a fejlődéshez és a szegénység csökkentéséhez való elkötelezettséget mind nemzeti, mind nemzetközi szinten; (13) Foglalkoznak a legkevésbé fejlett országok sajátos szükségleteivel. Idetartozik ezen országok exportjára vonatkozó illeték- és kvótamentesség; a súlyosan eladósodott szegény országok adóssága mérséklésének a fokozása; a hivatalos kétoldalú adósság elengedése; és bőségesebb hivatalos fejlesztési segítségnyújtás azoknak az országoknak, amelyek elkötelezték magukat a szegénység csökkentése mellett; (14) Foglalkoznak a tengerparttal nem rendelkező és a kis szigetek fejlődő államainak sajátos szükségleteivel; (15) Nemzeti és nemzetközi intézkedéseken keresztül átfogóan

a fejlődés megvalósításának és sikerességének érdekében. A Millenniumi Célok között elsőként helyezkedik el, hogy (1) véget vessenek a súlyos szegénységnek és éhínségnek, vagyis a napi egy dollárnál kevesebből élők és az éhínségtől szenvedők arányának felére csökkentése az elérendő cél. További célok (2) a mindenkire kiterjedő alapfokú oktatás megvalósítása, (3) a nemek közötti egyenlőség és a nők felemelkedésének elősegítése, (4) a gyermekhalandóság csökkentése, (5) anyai egészségügy javítása, (6) küzdelem a HIV/AIDS, a malária és más betegségek ellen, (7) környezeti fenntarthatóság biztosítása, valamint (8) a fejlesztés érdekében globális partnerséget építenek ki. A 8 fő célon belül további részcélokat és indikátorokat fogalmaztak meg, így például a gyermekhalandóság esetén kétharmadával csökkentik az öt év alatti gyermekhalandóság arányát. A HIV/AIDS, a malária és más betegségek elleni küzdelem tekintetében kötelezték magukat a tagállamok, hogy megállítják és elkezdik visszafordítani a HIV/AIDS, a malária és más súlyos betegségek terjedését.²¹

A Millenniumi Fejlesztési Célok az egyik legsikeresebb globális program a szegénység megszüntetésének a történelem folyamán. Kormányok, nemzetközi szervezetek és civil társadalmi csoportok világszerte hozzájárultak ahhoz, hogy felére csökkenjen a világ szegénységi rátája. Eredményképpen nőtt az iskoláztatás aránya, kevesebb gyermek szenved éhínségtől, valamint csökkent a nyomortelepeken élők száma. A Millenniumi Fejlesztési Célok még további két évig szolgálnak iránymutatásul az európai fejlesztési politika számára, azonban az már most látható, hogy a 2015-re kitűzött célok közül nem minden fog megvalósulni.

Mindezen célok megvalósítása érdekében az Európai Unió kötelezte magát arra, hogy 2015-re elérje a GNI 0,7%-át, azzal a közbenső céllal, hogy 2010-re ez 0,56% legyen. A tagállamok által nyújtott segély mértékét a donor országok bruttó nemzeti jövedelmük- más néven Gross National Income (GNI)- százalékában mérik.²² A korábban említett 0,7%-os GNI támogatás azonban nem köti az újonnan csatlakozott tagállamokat, hiszen ezen országok és az EU 15-ök között jelentős fejlettségbeli különbség van. Ezen országok esetén 2010-re 0,17%, 2015-re 0,33% az irányadó fejlesztési támogatás mértéke.²³ 2011-ben az EU 27 tagállama a GNI 0,42%-t fordította segélyezésre, ami csökkenés a 2010-es 0,44%-hoz képest, és még mindig elmarad a tervezett célokhöz képest a jövőre nézve. Fontos kiemelni, hogy 2011-ben Svédország elérte már a több mint 1%-os GNI hozzájárulást. A látszólag pozitív adat valójában csökkenést mutat, hiszen 2009-ben és 2010-ben Luxemburg és Norvégia is elérte ezt a kiemelkedő támogatási mértéket.²⁴ Néhány ország (köztük Bulgária, Litvánia, Lengyelország, Románia, valamint Szlovákia) hozzájárulása 2009-hez képest továbbra sem éri el a 0,1%-ot, annak ellenére, hogy jelentős időszak telt el azóta, hogy segélyezettből donor orszaggá váltak. Magyarország javított a 2010-es visszaeséshez képest, 2011-ben egy 0,11%-os GNI segélyezésről beszélhetünk, azonban a 2010-es 0,17%-os tervezett GNI fejlesztési támogatás mértékét nem sikerült teljesítenie (csakúgy, mint számos EU tagállamnak).^{25 26}

A 2012-es adatok még nem véglegesek, viszont a becslések alapján elmondható, hogy az 1%-os támogatást csupán Luxemburg teljesítette. Bulgária, Litvánia, Lengyelország, Románia és Szlovákia továbbra sem éri el az 1%-ot, míg hazánk becsült támogatása csupán 0,10%.²⁷

A nemzetközi fejlesztési együttműködés mára egy kiterjedt, globális politikává nőtte ki magát, melynek eredményeképp rendkívül jelentős eredményeket tudhat magáénak. Ezen segélyezési politikában vesz részt tehát Magyarország is.

---

foglalkoznak a fejlődő országok adósságproblémáival, hogy az adósságot hosszú távon elviselhetővé tegyék; (16) A fejlődő országokkal együttműködve tisztességes és termékeny munkát teremtenek a fiatalok számára; (17) A gyógyszeripari vállalatokkal együttműködve elérhetővé teszik a megfizethető alapvető gyógyszereket a fejlődő országokban; (18) A magánszektorral együttműködve hozzáférhetővé teszik az új technológiák – különösen az információs és kommunikációs technológiák – előnyeit.

Bővebben lásd: Millenniumi Fejlesztési Célok, <http://www.unis.unvienna.org/unis/hu/news/2005/MDGhung.html>.

²¹ Magyar ENSZ Társaság- Millenniumi Fejlesztési Célok

(http://www.menszt.hu/tudnivalok_az_egyesult_nemzetek_szervezeterol/millenniumi_fejlesztési_celok)

²² SOMOGYI ÉVA: *Az Európai Unió fejlesztési politikája a kezdetektől a Lisszaboni szerződésig*, 2010, 13. o Letöltés ideje: 2013. május 14.

²³ HORVÁTH ZOLTÁN: *Kézikönyv az Európai Unióról*, Budapest, 2007, HVG-ORAC Lap-és könyvkiadó, Budapest, 349. o.

²⁴ Luxemburg esetében: 2009-ben: 1,04%, 2010-ben: 1,05%, míg 2011-ben: 0,99%

Norvégia: 2009-ben: 1,06%, 2010-ben: 1,05%, míg 2011-ben: 0,96%

²⁵ Lásd: I.-es számú melléklet

²⁶ Official development assistance as share of gross national income,

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tsdgp100>

²⁷ Uo.

2. MAGYARORSZÁG, MINT A NEMZETKÖZI DONOR KÖZÖSSÉG TAGJA

2.1. A magyar NEFE politika

Az Európai Unió nemzetközi fejlesztési politikája végül 2000 novemberében részben véglegesült, amelybe az OECD²⁸ DAC²⁹ (Organisation for Economic Co-operation and Development Bizottságának) alapelvei és az ENSZ Millenniumi Fejlesztési Céljai mellett a fejlesztési témában megrendezett világkonferenciák nemzetközi programjai, nevezetesen a dohai, a monterrey-i, johannesburgi állásfoglalások is folyamatosan beépültek.³⁰

Magyarország, mint az ENSZ, az OECD és az Európai Unió tagja vállalta, hogy egyre növekvő mértékben bekapcsolódik a fejlődő országok támogatásába, a katasztrófa sújtotta területek humanitárius segélyezésébe.

Magyarországnak, az EU csatlakozás időpontjától kezdve alkalmaznia kell az EU teljes joganyagát, így az *acquis communautaire* fejlesztési együttműködésre vonatkozó részét is, amely a korábban már ismertetett EU- Szerződés 208-213. cikkei. Ennek alapján az EU fő fejlesztési célkitűzése a szegénység elleni küzdelem, továbbá a közösségi jog szerint a közösségi költségvetési befizetéseken túl, Magyarországnak normatív alapon hozzá kell járulnia az Európai Fejlesztési Alaphoz (EDF) is, amely nemzetközi fejlesztési együttműködési tevékenységet finanszíroz a Cotonou-i Egyezmény értelmében az ACP országokban. Ezen országokon kívüli térségek és országok segélyezése illetőleg fejlesztési együttműködési finanszírozása az EU közösségi költségvetéséből történik.³¹ A Nemzetközi Fejlesztési Együttműködés, mint a nemzetközi donor közösség új tagjának, Magyarországnak a rászoruló, szegény országok számára nyújtott támogatási tevékenységet jelenti.

A donor szerepre való felkészüléshez, az intézményi háttér kialakításához és a szükséges szakemberek képzéséhez Magyarországnak hosszú utat kellett megtennie, amelyhez segítséget kap a kanadai kormány nemzetközi fejlesztési hivatalától (CIDA) és az UNDP –től (United Nations Development Programme).³²

A Kormány 2001-ben alakította ki a NEFE politikájának koncepcióját, majd a külügyminisztert bízta meg e politika kormányzati koordinációjával és végrehajtásával egy 2003-ban hozott rendeletével.³³ A magyar fejlesztési együttműködési politikát a 2002-ben meghirdetett Kormányprogrammal, a külpolitikai és morális célokkal és az EU tagságra való felkészüléssel összhangban kellett kialakítani.

A folyamatosan formálódó magyar NEFE a nemzeti érdekeken alapul, a külkapcsolatok fontos részét képezi valamint a fejlődő és a rendszerváltó országok társadalmi és gazdasági felzárkóztatását, átalakulását célozza, miközben figyelembe veszi az OECD és az EU fejlesztési stratégia alapelveit és politikai gyakorlatát.³⁴ A magyar NEFE politika elsősorban olyan ágazatokra és területekre kíván koncentrálni, ahol Magyarország komparatív előnyökkel rendelkezik, továbbá olyan országokat szeretne előnyben részesíteni, amelyek kül- és biztonságpolitikai, valamint külgazdasági szempontból fontosak országunk számára (regionális stabilitás, földrajzi közelség, tradicionális és aktív külkapcsolatok, széleskörű társadalmi és politikai kontaktusok stb.) és amelyeket a magyar társadalmi, gazdasági szereplők jól ismernek. Ilyen területeknek tekinthető néhány példa:³⁵

- kulturális örökség védelme

²⁸ Az OECD magyar megfelelője: Gazdasági Együttműködés és Fejlesztés Szervezete.

²⁹ DAC: Development Assistance Committee

³⁰ Forrás: A magyar nemzetközi fejlesztési együttműködési (NEFE) politika

http://www.mfa.gov.hu/kum/hu/bal/Kulpolitikank/Nemzetkozi_fejlesztes/nemz_fejl/NEFE_politika.htm

³¹ A magyar nemzetközi fejlesztési együttműködési (NEFE) politika

http://www.mfa.gov.hu/kum/hu/bal/Kulpolitikank/Nemzetkozi_fejlesztes/nemz_fejl/NEFE_politika.htm

³² UNDP, vagy magyar nevén az ENSZ Fejlesztési Programja jelenleg közel 180 országban tart fent képviseletet. Az 1965-ben alapított ENSZ Fejlesztési Program a fenntartható emberi fejlődést segítő támogatások legnagyobb forrása a világon, amely a következő fő területeken segíti az egyes régiókat, országokat: demokratikus kormányzás, szegénység elleni küzdelem, krízis-megelőzés és -kezelés, energia és környezet, információs és kommunikációs technológiák és az AIDS elleni küzdelem. Lásd: A fenntartható fejlődés honlapja – ENSZ (<http://www.ff3.hu/ensz.html>)

³³ 82/2003. (VI.7.) Korm. rendelet: nemzetközi fejlesztési együttműködés politikájának kidolgozásával és végrehajtásával kibővítette a külügyminiszter feladat és hatáskörét.

Lásd: Magyar Közlöny, Budapest, 2003. június 7. 64. szám

³⁴ A magyar nemzetközi fejlesztési együttműködési (NEFE) politika

http://www.mfa.gov.hu/kum/hu/bal/Kulpolitikank/Nemzetkozi_fejlesztes/nemz_fejl/NEFE_politika.htm

³⁵ Magyar ENSZ Társaság - Magyarország részvétele a fejlesztési segítségnyújtásban: Jakab Péter, fősztályvezető-helyettes, Külügyminisztérium <http://www.menszt.hu/layout/set/print/content/view/full/450>

- egészségügy és gyógyszergyártás
- a rendszerváltozással összefüggő magyar tapasztalatok megosztása
- szellemi tőke, tudás alapú segítség
- infrastruktúra tervezés.

A Külügyminisztérium gyakorlata alapján elmondható, hogy szigorú és következetes kritériumok alapján választják ki a partner országokat, hiszen nemzetközi összehasonlításban egyelőre viszonylag szerény anyagi eszközökre támaszkodhat a magyar fejlesztési politika: emiatt csak néhány országot célszerű partner országnak kiválasztani. A kiválasztás során cél, hogy a támogatott ország feleljen meg a donor közösség és a nemzetközi szervezetek (így például az ENSZ, OECD DAC, IMF, Világbank stb.) általános együttműködési feltételeinek, biztosítsa az általános politikai, biztonságpolitikai valamint gazdaságpolitikai célok és a fejlesztési együttműködés gyakorlata között egyensúlyt; összhangot. A magyar NEFE politika célja, hogy hozzájáruljon a partner országok fenntartható társadalmi és gazdasági fejlődéséhez, valamint a kétoldalú kapcsolatok erősítéséhez.

A magyar NEFE programok alakításánál figyelembe kell venni a segélyek kötöttségének visszaszorítására irányuló nemzetközi trendet, hiszen a kötött segélyezési forma nagyban csökkenti a támogatások hatékonyságát és lelassítja a partner ország fejlődését.³⁶ Jelenleg azonban az általános gyakorlat azt mutatja, hogy a donor országok kétoldalú fejlesztési támogatási tevékenységük során a hazai termékek valamint szolgáltatások igénybevételét részesítik előnyben.

2.2. Jogi és szervezeti háttér

A magyar NEFE Program kialakítása során először természetesen a jogi és intézményi háttérrel kellett létrehozni. A 82/2003. (VI.7.) Korm. rendelet módosította a külügyminiszter feladat- és hatáskörét azzal, hogy a Nemzetközi Fejlesztési Együttműködési tevékenységet hatáskörébe utalta. A Kormány a 2121/2003. (VI.6.) Korm. határozata rendelkezett a külügyminiszter elnökletével működő NEFE Tárcaközi Bizottság létrehozásáról, amelynek fő feladata a partner országok és a célterületek meghatározása. A NEFE TB munkáját a tárcák delegált képviselőiből álló, 2003. március 10-én alakult Tárcaközi Szakértői Munkacsoport segíti, továbbá a Külügyminisztériumnak kötelessége tájékoztatni az Országgyűlés Külügyi és Költségvetési Bizottságát a NEFE tevékenységről.³⁷ Fontos kiemelni, hogy a Külügyminisztérium ezzel foglalkozó szervezeti egysége, a NEFEFO (Nemzetközi Fejlesztési Együttműködési és Humanitárius Segítségnyújtási Főosztály) által koordinált fejlesztési politika nem váltja ki a különböző tárcák és intézmények által eddig folytatott nemzetközi segélyezés-támogatási tevékenységet és finanszírozást.

A NEFE koncepció kialakítása óta a civil szervezetekkel folyamatos a konzultáció a célokról, munkamódszerekről. E konzultáció során a non-profit szervezetek igyekeznek olyan módon befolyásolni a NEFE politikát, hogy az a leghatékonyabb módon járuljon hozzá országok, térségek, civil társadalmak fejlesztéséhez. A jelenleg érvényben lévő hivatalos NEFE célok és a hozzájuk kapcsolódó tevékenységi körök módosításra, újragondolásra szorulnak, hogy a jövőben a magyar segítségnyújtás átlátható, fenntartható és értéktelmentő módon járuljon hozzá a hazai és az európai fejlesztési elkötelezettségek megvalósításához.³⁸

3. A NEMZETI FEJLESZTÉSI EGYÜTTMŰKÖDÉSI PROGRAM ÉRTÉKELÉSE

3.1. A programról globálisan

Az európai fejlesztési politika számára 2000 óta a Millenniumi fejlesztési célok szolgálnak iránymutatásul. Ezen globális program keretében a súlyos szegénység és az éhínség elleni küzdelem, a nemek közti egyenlőség megvalósítása, az egészségügy javítása és számos további magasztos cél fogalmazódott meg a tagállamokban, melynek köszönhetően a Millennium Development Goals mára az egyik legsikeresebb segélyezési programmá vált a világon. Azonban szemben a számos kiemelkedő, illetőleg egyedülálló eredménye mellett, mely magába foglalja az iskolázatottság növekedését, a világ szegénységi rátájának felére csökkenését, va-

³⁶ A magyar nemzetközi fejlesztési együttműködési (NEFE) politika,

http://www.mfa.gov.hu/kum/hu/bal/Kulpolitikank/Nemzetkozi_fejlesztes/nemz_fejl/NEFE_politika.htm

³⁷ Magyar ENSZ Társaság - Magyarország részvétele a fejlesztési segítségnyújtásban: Jakab Péter, főosztályvezető-helyettes, Külügyminisztérium <http://www.menszt.hu/layout/set/print/content/view/full/450>

³⁸ Nemzetközi Fejlesztési Együttműködés - A globális problémák megoldásának hazai és nemzetközi szintje, http://www.globalisnevelés.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=7&Itemid=6

lamint a nyomortelepek felszámolását, már most tisztán látható, hogy a program által 2015-re kitűzött célok közül teljes mértékben nem fog minden megvalósulni.

Keith Taylor zöldpárti, brit képviselő nyilatkozata szerint nincs ok a lazításra. Az elnök elmondta: „2015-ben világszerte több mint 600 millió ember nem jut majd megfelelő minőségű ivóvízhez és közel egymilliárdan kevesebb, mint napi 1,25 dollárból lesznek kénytelenek megélni. Sok anya továbbra is szűk-ségtelenül hal majd meg szülés közben, és sokan veszítik életüket megelőzhető betegségekben.”³⁹

A legégetőbb problémák közé a tagállamok által korábban tett, ám sokszor nem teljesített ígéretek sorolhatók, miszerint 2015-re a GNI 0,7%-át fordítják majd segélyezésre. Ez az ígélet – ahogy már korábban is kifejtettem – nem köti az újonnan csatlakozott tagállamokat, hiszen ezen országok esetén 2015-re csupán a 0,33%-os GNI támogatás az irányadó. A probléma megértéséhez szükséges megemlíteni azt a tényt, mely szerint a 2010-re a tagállamok kitűztek egy közbenső célt, ami egy 0,56%-os, míg az újonnan csatlakozott tagállamok esetén 0,17%-os GNI ráfordítást jelölt meg a támogatás mértékeként, azonban ezt a részcélt már akkor is csupán alig néhány ország tudta teljesíteni. Ezen országok közé sorolható Belgium, Dánia, Luxemburg, Hollandia, Svédország és Norvégia. Ezzel szemben a többi tagország képtelen volt teljesíteni, vagy egyáltalán megközelíteni az előírtakat. Statisztikai adatok alapján még mindig vannak olyan tagok, amelyek még az 0,1%-os mértéket sem érték el 2011-ben.⁴⁰

Az adatokból már most tisztán látszik, hogy számos ország még a közbenső 2010-es célt sem tudta teljesíteni, így elég nehezen képzelhető az el, hogy elérjék a 0,7%-os célt 2015-re.

A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) 2013 áprilisában közzétett kimutatása alapján elmondható, hogy a fejlett országokban hozott takarékosági intézkedések visszavetették a nemzetközi segélyezést, ennek köszönhetően a fejlődő országoknak juttatott támogatás 2012-ben 4%-kal volt kevesebb, mint 2011-ben. A legnagyobb csökkenés a válság által mélyen sújtotta Európában figyelhető meg, Spanyolország például felére csökkentette a támogatás összegét, továbbá Olaszország esetén 35%-kal csökkent a segélyezés mértéke. Magyarország 119 millió dollár segélyt nyújtott a fejlődő országoknak 2012-ben az OECD kimutatása szerint, ami a magyar GNI 0,1%-a volt.⁴¹

3.2. Magyarország, mint donor ország

Magyarország számára az Európai Unió csatlakozás jelentős változásokat hozott: az ország számos jogosultságot szerzett és több kötelezettség terheltje lett, emellett pedig hazánk segélyezettből segélyezővé vált, tehát kötelezettsége támogatni a világ fejlődő, szegény országait. Ezen kötelezettségét teljesítve a nyújtott segélyek összege közvetlenül az uniós csatlakozás után lendületesen bővült, az eddigi csúcsvének 2006 tekinthető, amikor a támogatás összege elérte a 131 millió eurót. Ezt követően a segélyezés némileg visszaesett, viszont elmondható, hogy az elmúlt három évben enyhén növekedett.

A magyar segélyek legnagyobb hányada Szerbiába, Afganisztánba és Ukrajnába irányul, ami Szerbia esetén 37%, Afganisztán és Ukrajna esetén pedig 29% és 17%.⁴² Fontos kiemelni, hogy a segélyezés és a kereskedelmi kapcsolatok fejlődése nem feltétlenül jár kéz a kézben, de sok esetben egymást erősíti.⁴³ Mivel Ukrajnába és Szerbiába például több százmillió euró értékű magyar export irányul, és ezzel párhuzamosan a segélyek nagy részét is e két ország kapja, a segélyezési listánkon igen előkelő helyen álló Afganisztánnal elhanyagolhatóak a kereskedelmi kapcsolataink,⁴⁴ az exportunk egy részét felvevő Kína (amely az OECD kategóriái szerint segélyezésre szoruló ország) viszont nemigen részesül a magyarországi támogatásokból.⁴⁵

³⁹ Millenniumi fejlesztési célok - 2015 után is napirenden,

<http://www.europarl.europa.eu/news/hu/headlines/content/20130121STO05409/html/Millenniumi-fejleszt%C3%A9si-c%C3%A9lok-2015-ut%C3%A1n-is-napirenden>

⁴⁰ Lásd: I. számú melléklet

⁴¹ A segélyeken is spórolnak a fejlett országok, ,

http://www.fgyelo.hu/cikkek/386836_oecd__a_megszoritasok_visszavetettek_a_nemzetkozi_segelyezest

⁴² 30 milliárdot adunk szegény országoknak, <http://www.origo.hu/gazdasag/20130319-ceukutatas-101-millio-euro-segelyt-adunk-a-szegeny-orzagoknak.html>

⁴³ Uo.

⁴⁴ Kereskedelmi kapcsolataink elhanyagolhatósága visszavezethető arra, hogy Afganisztán épp egy tartós újjáépítés alatt álló instabil, nemzetközi védnökséget élvező állam, valamint a támogatási politika az afgán pacifikációs folyamatban vállalt nemzetközi részvételünk része a katonai missziók mellett, és nem egy ad hoc módon kialakított segélyezési lépés.

⁴⁵ 30 milliárdot adunk szegény országoknak <http://www.origo.hu/gazdasag/20130319-ceukutatas-101-millio-euro-segelyt-adunk-a-szegeny-orzagoknak.html>

A segélyek legnagyobb hányada (közel 40 százaléka) az oktatáshoz és képzési tevékenységekhez kapcsolódik, de erős az élelmiszeriparban és a vízgazdálkodásban vállalt szerep is. Vannak egészen konkrét fejlesztések (például egy általános iskola a montenegrói Podgoricában vagy egy ivóvíztisztító a boszniai Tuzlában), amelyek az elmúlt években megvalósultak, továbbá ezekből a pénzekből finanszíroznak számos ösztöndíjat és csereprogramot is.⁴⁶

Ahhoz, hogy Magyarország eredményesen tudja teljesíteni az EU-s csatlakozásból származó kötelezettségét, elengedhetetlen követelmény a közvélemény illetőleg a sajtó támogatása.

Ezzel szemben azt kell tapasztalnunk, hogy hazánkban a nemzetközi fejlesztés témája kifejezetten népszerűtlen, a magyarok csupán 20%-a tartja fontosnak a szegényebb országok támogatását, ami még a kelet-európai országokban mért 30%-tól is elmarad, miközben Cipruson ez az arány 74%, Svédországban 69%. A magyar lakosság jelentős része (egy Eurobarometer-vizsgálat alapján), közel 43%-a úgy gondolja, hogy az EU-nak egyáltalán nem kellene foglalkoznia a nemzetközi segélyezéssel.⁴⁷

Az Afrika- Magyar Unió szerint a hazai közvéleményt nem igazán érdekli a fejlődő országok szegényeinek a sorsa, amihez hozzájárul a politika tartózkodó magatartása: a nemzetközi gyakorlattal szemben hazánkban politikai szinten a külpolitika nem válik el a nemzetközi fejlesztési politikától, utóbb nem élvez autonómiát, és nem kap kellő figyelmet sem.

A közvélemény elutasító és a politika visszahúzó magatartása ellenére a fejlesztéssel foglalkozó civil - nem-kormányzati - szervezetek az elmúlt öt évben 76 országban végeztek humanitárius tevékenységet, például Haitin, Afganisztánban és Irakban.⁴⁸

A magánszektor, a profitorientált hazai cégek is egyre inkább érdeklődnek a fejlesztési programok iránt, de a kutatás szerint még azért nem kellően aktívak, mert vagy nincs elegendő tőkéjük, vagy nem jutnak banki finanszírozáshoz. A legtöbb hazai cég az állami Eximbankon és a Mehiben keresztül tud megjelenni, legtöbbször az úgynevezett kötöttsegély-hitel konstrukciók révén. Ezt azt jelenti, hogy Magyarország például úgy ad kötött segélyt Laosznak, hogy Laosz cserébe magyar cégektől vásárol árut, szolgáltatást.⁴⁹

Éveken keresztül Magyarországot segítették a világ fejlettebb államai, ma viszont mi nyújtunk évente közel 30 milliárd forintnyi segélyt a rászoruló országoknak, ami a jelenlegi gazdasági helyzetben elfogadható hazánktól. Ahhoz, hogy hazánk sikeresen tudja teljesíteni a Millenniumi célokat illetőleg a 0,33%-os GNI támogatást, elengedhetetlen lenne a jövőben a fejlesztési politika előtérbe helyezése annak érdekében, hogy kellő figyelemhez jusson. Szükség lenne a program népszerűsítésére és fontosságának kiemelésére a közvéleményben, hiszen egy sikeres fejlesztési politika megvalósításához nélkülözhetetlen a társadalom illetőleg a sajtó támogatása jelen gazdasági viszonyok és az ebből adódó megszorítások tükrében. Fel kell hívni az emberek figyelmét arra, hogy korábban hazánkat is évtizedeken keresztül támogatták a fejlett országok, és ideje, hogy hazánk is viszonzza és kivegye a részét a szegényebb országok támogatásából.

ÖSSZEGZÉS

Világunkban jelenleg a globalizáció dominál, melynek köszönhetően az államok egymásra utaltsága egyre fokozódik. Jelen gazdasági viszonyokban elengedhetetlen egy olyan világméretű program működése, mint a Nemzetközi Fejlesztése Együttműködés, mely felelősséget vállal a fejlődő országok segítésében. Tevékenysége elsősorban a szegénység csökkentésére, az oktatás és az egészségügy fejlesztésére, az egyenjogúság megteremtésére, a gyermekhalandóság csökkentésére, munkahelyek teremtésére és számos, égetően sürgős probléma megoldására irányul. A tagországok által 2000-ben elfogadott Millenniumi Célok adnak keretet illetőleg irányt a program működésének, így tisztán látható az az út, amit a NEFE működése során végigjár. Annak ellenére, hogy csupán néhány (gazdasági stabilitás szempontjából egyébként is kiemelkedő) tagország tudta eddig teljesíteni a 2010-re kitűzött 0,56% valamint 0,17%-os GNI segélyezési mértéket, a tagállamokból befolyó összegek olyannyira óriási mértékűek, hogy a jelentős eredmények mellett a NEFE mára a világ egyik legsikeresebb programmá vált.

⁴⁶ Uo.

⁴⁴ Alig jut magyar segély külföldre, http://hvg.hu/itthon/20130314_Alig_jut_magyar_segely_kulfoldre

⁴⁸ 30 milliárdot adunk szegény országoknak <http://www.origo.hu/gazdasag/20130319-ceukutatas-101-millio-euro-segelyt-adunk-a-szegeny-orzagoknak.html>

⁴⁹ Uo.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1.] DEÁK PÉTER (SZERK.): *Biztonságpolitikai kézikönyv*, 2007, Osiris kiadó, Budapest.
- [2.] DEÁK PÉTER: *Biztonságpolitika a hétköznapokban*, 2009, Zrínyi kiadó, Budapest
- [3.] , FUKUYAMA, FRANCIS: *Államépítés*, 2005, Századvég kiadó, Budapest
- [4.] GALLÓ BÉLA: *Az újkapitalizmus régi világa*, 2010, Napvilág kiadó, Budapest.
- [5.] GYULAI IVÁN: *A fenntartható fejlődés*, 2010, Ökológiai Intézet a Fenntartható Fejlődésért Alapítvány, Miskolc.
- [6.] HAGGARD, STEPHAN HAGGARD: *Developing Nations and the Politics of Global Integration*, 1995, Brookings Institution Press.
- [7.] HORVÁTH ZOLTÁN : *Kézikönyv az Európai Unióról*, 2007, Budapest, HVG-ORAC Lap-és könyvkiadó
- [8.] KOLLER INEZ- GRÜNHUT ZOLTÁN: Az Európai Unió Fejlődő Országok Felé Irányuló Politikája, http://www.publikon.hu/application/essay/305_1.pdf, 2013. június 4.
- [9.] LEYS, COLIN: *Politics and Change in Developing Countries*, 2011, Cambridge University Press.
- [10.]SIMAI MIHÁLY: A szegénység globális problémái és a fejlesztési együttműködés, iIn: GÖMBÖS ERVIN (szerk.): *A nemzetközi fejlesztési együttműködés a XXI. században*, 2005, Magyar ENSZ Társaság - Hunida Kht., Budapest.
- [11.]SOMOGYI ÉVA (2010): *Az Európai Unió fejlesztési politikája a kezdetektől a Lisszaboni szerződésig* http://elib.kkf.hu/edip/D_15397.pdf, 2013. június 4.
- [12.]WALLERSTEIN, IMMANUEL: *Bevezetés a vilárendszer-elméletbe*, 2010, L'Harmattan, Budapest.

FELHASZNÁLT INTERNETES FORRÁSOK

- [1.] Európai Unió – Fejlesztési és Együttműködési Politika (http://europa.eu/pol/dev/index_hu.htm)
- [2.] Európai Parlament – A fejlesztési politika általános áttekintése (http://circa.europa.eu/irc/opocefact_sheets/info/data/relations/general/article_7253_hu.htm)
- [3.] Nemzetközi Fejlesztési Együttműködés (http://www.globalisnevelés.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=7&Itemid=6)
- [4.] Magyar ENSZ Társaság – Milleniumi Fejlesztési Célok (http://www.menszt.hu/tudnivalok_az_egyesult_nemzetek_szervezeterol/milleniumi_fejlesztési_celok)
- [5.] UN Vienna – Milleniumi Fejlesztési Célok (<http://www.unis.unvienna.org/unis/hu/news/2005/MDGhung.html>)
- [6.] Külügyminisztérium – A Magyar Nemzetközi Fejlesztési Együttműködési Politika (http://www.mfa.gov.hu/kum/hu/bal/Kulpolitikank/Nemzetkozi_fejlesztés/nemz_fejl/NEFE_politika.htm)
- [7.] Origo – 30 milliárdot adunk szegény országoknak (<http://www.origo.hu/gazdasag/20130319-ceukutatas-101-millio-euro-segelyt-adunk-a-szegeny-orzagoknak.html>)
- [8.] HVG – Alig jut magyar segély külföldre (http://hvg.hu/itthon/20130314_Alig_jut_magyar_segely_kulfoldre)
- [9.] Figyelő Online – A segélyeken is spórolnak a fejlett országok (http://www.figyelo.hu/cikkek/386836_oecd_a_megszoritasok_visszavettek_a_nemzetkozi_segelyezest)
- [10.]Európai Parlament – Milleniumi Fejlesztési Célok – 2015 után is napirenden (<http://www.europarl.europa.eu/news/hu/headlines/content/20130121STO05409/html/Milleniumi-fejleszt%C3%A9si-c%C3%A9lok-2015-ut%C3%A1n-is-napirenden>)
- [11.]Magyar ENSZ Társaság – Magyarország részvétele a nemzetközi segélynyújtásban (<http://www.menszt.hu/layout/set/print/content/view/full/450>)
- [12.]A fenntartható fejlődés honlapja – ENSZ (<http://www.ff3.hu/ensz.html>)

MELLÉKLETEK

I. számú melléklet⁵⁰

geo	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
EU (27 countries)	0.34	0.42	0.41	0.37	0.40	0.42	0.44	0.42	0.39 ^(p)
Belgium	0.41	0.53	0.50	0.43	0.48	0.55	0.64	0.54	0.47 ^(p)
Bulgaria	:	:	:	0.06	0.04	0.04	0.09	0.09	0.08 ^(p)
Czech Republic	0.11	0.11	0.12	0.11	0.12	0.12	0.13	0.12	0.12 ^(p)
Denmark	0.85	0.81	0.80	0.81	0.82	0.88	0.91	0.85	0.84 ^(p)
Germany	0.28	0.36	0.36	0.37	0.38	0.35	0.39	0.39	0.38 ^(p)
Estonia	0.05	0.08	0.09	0.08	0.10	0.10	0.10	0.11	0.11 ^(p)
Ireland	0.39	0.42	0.54	0.55	0.59	0.54	0.52	0.51	0.48 ^(p)
Greece	0.16	0.17	0.17	0.16	0.21	0.19	0.17	0.15	0.13 ^(p)
Spain	0.24	0.27	0.32	0.37	0.45	0.46	0.43	0.29	0.15 ^(p)
France	0.41	0.47	0.47	0.38	0.39	0.47	0.50	0.46	0.46 ^(p)
Italy	0.15	0.29	0.20	0.19	0.22	0.16	0.15	0.20	0.13 ^(p)
Cyprus	0.03	0.09	0.15	0.17	0.17	0.20	0.23	0.16	0.12 ^(p)
Latvia	0.06	0.07	0.06	0.06	0.07	0.08	0.06	0.07	0.08 ^(p)
Lithuania	0.04	0.06	0.08	0.11	0.11	0.11	0.10	0.13	0.13 ^(p)
Luxembourg	0.79	0.79	0.89	0.92	0.97	1.04	1.05	0.97	1.00 ^(p)
Hungary	0.07	0.11	0.13	0.08	0.08	0.10	0.09	0.11	0.10 ^(p)
Malta	0.18	0.17	0.15	0.15	0.20	0.18	0.18	0.25	0.23 ^(p)
Netherlands	0.73	0.82	0.81	0.81	0.80	0.82	0.81	0.75	0.71 ^(p)
Austria	0.23	0.52	0.47	0.50	0.43	0.30	0.32	0.27	0.28 ^(p)
Poland	0.05	0.07	0.09	0.10	0.08	0.09	0.08	0.08	0.09 ^(p)
Portugal	0.63	0.21	0.21	0.22	0.27	0.23	0.29	0.31	0.27 ^(p)
Romania	:	:	:	0.07	0.09	0.08	0.07	0.09	0.08 ^(p)
Slovenia	0.10	0.11	0.12	0.12	0.13	0.15	0.13	0.13	0.13 ^(p)
Slovakia	0.07	0.12	0.10	0.09	0.10	0.09	0.09	0.09	0.09 ^(p)
Finland	0.37	0.46	0.40	0.39	0.44	0.54	0.55	0.53	0.53 ^(p)
Sweden	0.78	0.94	1.02	0.93	0.98	1.12	0.97	1.02	0.99 ^(p)
United Kingdom	0.36	0.47	0.51	0.36	0.43	0.51	0.57	0.56	0.56 ^(p)
Iceland	0.18	0.18	0.27	0.27	0.47	0.35	0.29	0.21	0.22 ^(p)
Norway	0.87	0.94	0.89	0.95	0.89	1.06	1.05	0.96	0.93 ^(p)
Switzerland	0.39	0.42	0.38	0.37	0.42	0.44	0.39	0.45	0.45 ^(p)
Turkey	0.11	0.17	0.18	0.09	0.11	0.11	0.13	0.16	0.33 ^(p)

:=nem áll rendelkezésre p=provisional (nem végleges)

⁵⁰ Forrás: Official development assistance as share of gross national income

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/web/_download/Eurostat_Table_tsdgp100HTMLDesc_45891f00-5c92-48c3-adda-c8a5510cf2fc.htm, 2013. június 21.